

Riigihangete vaidlustuskomisjon

Endla 13, 10122 Tallinn

vako@fin.ee

02.02.2024

KOLMANDA ISIKU SEISUKOHT

vaidlustusele riigihankes „Haljala ja Kukruse vahelise 2+2 maanteelõigu riigi eriplaneeringu asukoha eelvaliku, asjakohaste mõjude hindamise, sh KSH esimese etapi aruande koostamine Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile“ (viitenumber 266594)

Kolmas isik:

OÜ Hendrikson & Ko

Registrikood: 10269950

Maakri 29, Tallinn 10145

Kolmanda isiku esindaja:

vandeadvokaat Keidi Kõiv

Advokaadibüroo RASK

Rotermanni 8, 10111 Tallinn

tel: 618 0820, faks: 618 0821

e-post: menetlus@rask.ee

Hankija:

Riigi Tugiteenuste Keskus

Registrikood: 70007340

Lõkke 4, 10122 Tallinn

e-post: hanked@rtk.ee;

Vaidlustaja:

Skepast & Puhkim OÜ

Registrikood: 11255795

Laki põik 2, 12919 Tallinn

Vaidlustaja esindaja:

vandeadvokaat Silja Holsmer

Advokaadibüroo Supremia

Telliskivi 60/1, 10412 Tallinn

e-post: silja.holsmer@supremia.ee

RASK.

1. MENETLUSE KÄIK

- 1.1. 03.10.2023 avaldas Riigi Tugiteenuste Keskus (edaspidi „**hankija**“) riigihangete registris avatud hankemenetlusena läbi viidava menetluse „Haljala ja Kukruse vahelise 2+2 maanteelõigu riigi eriplaneeringu asukoha eelvaliku, asjakohaste mõjude hindamise, sh KSH esimese etapi aruande koostamine Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile“ (viitenumber 266594) ja tegi kättesaadavaks riigihanke alusdokumendid (**RHAD**).
- 1.2. Riigihankel osales kokku 3 pakkujat, s.h Skepast & Puhkim OÜ (edaspidi „**vaidlustaja**“) ning OÜ Hendrikson & Ko (edaspidi „**kolmas isik**“). 18.01.2024 otsusega tunnistas hankija edukaks kolmanda isiku pakkumuse.
- 1.3. 29.01.2024 esitas vaidlustaja Riigihangete vaidlustuskomisjonile vaidlustuse hankija otsustele, millega palub tunnistada kehtetuks hankija otsused, millega hankija tunnistas edukaks kolmanda isiku pakkumuse kui majanduslikult kõige soodsama pakkumuse
- 1.4. 30.01.2024 teatisega määras riigihangete vaidlustuskomisjon hankijale ja kolmandale isikule tähtaja kuni 02.02.2024 vaidlustaja vaidlustusele vastamiseks.
- 1.5. Kolmas isik on seisukohal, et vaidlustus tuleb jätta rahuldamata. Hankija on õiguspäraselt ning kooskõlas enda kehtestatud hindamiskriteeriumitega hinnanud riigihankesse esitatud pakkumusi ning tunnistanud kolmanda isiku pakkumuse edukaks.

2. KOLMANDA ISIKU SEISUKOHT

- 2.1. Enne sisuliste seisukohtade esitamist peab kolmas isik vajalikuks märkida järgmist. Vaidlustaja vaidlustusega tutvudes kumab sellest läbivalt vaidlustaja rõhutus sellest, et just vaidlustaja oli see, kes võitis Rahandusministeeriumi riigihanke riigi eriplaneeringu lähteseisukohtade ja KSH programmi koostamise osas ning just vaidlustaja on see, kes koostas vaidlusaluse hanke tarbeks asukoha eelvaliku lähteseisukohad ja mõjude hindamise, sh KSH programmi. Sellest lähtuvalt väidab vaidlustaja justkui seda, et kuivõrd vaidlustaja oli see, kes on koostanud osa alusdokumentatsioonist, siis pole võimalik, et vaidlustaja pakkumust on hinnatud madalamaks, kui maksimaalne võimalik.
- 2.2. Eelviidatud asjaolu, s.o varasema hanke võitmine ei ole ega saagi aga olla määravaks käesoleva hankemenetluse tulemustele ega anna vaidlustajale mistahes õigustatud lootust sellest, et vaidlustaja on just see, kes menetluses edukaks saab. Hankijal on kohustus kohelda kõiki pakkujaid võrdselt ning lähtuda hankemenetluse läbiviimisel just konkreetse riigihankes kehtestatud tingimustest. Hankija ei ole asjas selliste põhimõtete vastu eksinud.
- 2.3. Vaidlustuse kohaselt heidab vaidlustaja hankijale ette esmalt otsuste ebapiisavat põhjendamist ning teiselt pakkumuste hindamisel kategooriates „teenuse kvaliteet“ ja „töö- ja pereelu ühildamine hankelepingu täitmisel“ hindamiskriteeriumite eiramist, milline on viinud õigusvastase lõppotsuseni. Vaidlustaja seisukohad on ebaõiged.
- 2.4. Esmalt käsitleb kolmas isik vaidlustaja poolt hindamiskriteeriumile „teenuse kvaliteet“ esitatud etteheiteid.
- 2.5. Hindamiskriteeriumi „teenuse kvaliteet“ osas heidab vaidlustaja hankijale ette peaaesjalikult seda, et hankija poolt otsuses esitatud põhjendused kopeerivad hindamiskriteeriumi põhjendusi ning vaidlustajal ei ole võimalik mõista seda, mille osas sai kolmas isik eelse ning vaidlustaja mitte. See väide on ebaõige.
- 2.6. RHADis kehtestatud hindamismetoodika nägi ette, et hankija võrdleb ja hindab kõiki vastavaks tunnistatud pakkumusi hindamiskriteeriumite alusel. Nimetatut kordas ka hindamismetoodika punkt 1.4, mille järgi pakkumusi võrreldakse omavahel ja hinnatakse vähemalt kolme sõltumatu hindaja poolt konsensuslikult. Vaidlust ei ole selles, et vaidlustaja ei ole hindamiskriteeriume enne pakkumuse esitamist vaidlustanud. Seega on pakkumuse esitamisega vaidlustaja hindamiskriteeriumite ning ka metoodikas esitatud hinnangu kirjeldustega nõustumust kinnitanud.
- 2.7. Küll aga leiab vaidlustaja sellele vaatamata, et hankija poolt esitatud põhjendused ei ole piisavalt selged ja detailsed mõistmaks hankija otsustusi. Selline seisukoht ei ole kolmanda isiku hinnangul põhjendatud.
- 2.8. **Esiteks** ei vasta tegelikkusele vaidlustaja seisukoht, et hankija on põhjendustes üksnes kopeerinud hindamismetoodika põhjendusi. Kolmas isik viitab siinkohal Riigikohtu praktikale, milles on sedastatud, et kui RHAD-is kehtestatud hindamismetoodika sisaldab täpseid hinnete kirjeldusi, võivad need tagada piisava läbipaistvuse ka ilma hinnete hilisema põhjendamiseta (RKHKo 3-20-1198, p 21).

RASK.

2.9. Käesoleval juhul ei saa olla vaidlust selles, et hankija on RHADi osaks olevas hindamismetoodikas esitanud äärmiselt detailsed hinnete kirjeldused, milliste detailide hindamist on hindajad otsuse põhjendustes esitanud. Nimetatust on üheselt tuvastatav, et hindajad on igal juhul järginud rangelt hindamismetoodikas toodut.

2.10. Kriteeriumi „Töö läbiviimise metoodika“ osas on hankija põhistanud vaidlustajale hindepunktide andmist järgmiselt:

Töö meetodeid ja nendest tulenevaid tegevusi on pakkuja kirjeldanud üldises plaanis sobivalt, kuid esineb sisulisi puudujääke. Pakkumuses ei ole piisavalt lahti kirjeldatud töö metoodiline lähenemine, sh pole piisavalt kajastatud töö koostamise peamisi põhimõtteid ja meetodeid. Selgitatud on kommunikatsiooni ja kaasamise põhimõtteid, kuid muus osas on lepingu täitmise metoodika kirjeldus üldsõnaline, üksnes üldpõhimõtteid selgitav, kuid mitte konkreetse projekti spetsiifikat sisaldav. Mõningast infot on võimalik kaudselt tuletada tegevuskava põhjal.

2.11. Eeltoodust nähtuvalt on hankija detailselt ja selgelt toonud välja, et kirjeldatud meetodites ja tegevustes on sisulisi puudujääke, töö metoodiline lähenemine ei ole piisavalt lahti kirjutatud, sest pole kajastatud peamisi põhimõtteid ja meetodeid. Sealjuures viitab hankija täiendavalt, et kuigi kommunikatsiooni ja kaasamise põhimõtteid on selgitatud, siis muus osas on metoodika kirjeldus siiski üldsõnaline. Üldsõnalisust on hankija avanud viidates, et metoodika kirjeldus selgitab üksnes üldpõhimõtteid, kuid see ei sisalda konkreetse projekti spetsiifikat ning kuigi seda on võimalik mõningaselt küll tuletada kaudselt tegevuskava põhjal, siis pole see metoodika kirjelduse mõttes piisav.

2.12. Viimane osa põhjendustest on seega selgitused, millised selgitavad detailsemalt lahti hindamiskriteeriumi metoodika rakendamist ning sisaldavad väga konkreetseid faktilisi asjaolusid, millest hankija on hinnangute andmisel lähtunud. Kõiki välja toodud asjaolusid on võimalik pakkumust kõrvutades kontrollida.

2.13. Seevastu kolmanda isiku osas on hankija kriteeriumi „Töö läbiviimise metoodika“ osas põhistanud hindepunktide andmist järgmiselt:

Pakkumuses on väga põhjalikult lahti kirjeldatud töö metoodiline lähenemine, sh on välja toodud: 1) Töö koostamise peamised põhimõtted ja meetodid; 2) Kirjeldus, kuidas toimub kommunikatsioon ja huvigruppide kaasamine, millistest põhimõtetest kommunikatsioonis ning kaasamisel lähtutakse. Töö metoodika ja nendest tulenevad tegevused on kirjeldatud detailselt ja arusaadavalt ning kirjeldatu ületab hankija ootuseid. Lisaks riigihanke alusdokumentides nõutule on koos sisuliste ja selgelt arusaadavate põhjendustega välja pakutud hankija poolt aktsepteerimist leidvaid lisalahendusi (nt täiendavate meetodite või lahenduste kasutamine), mis võimaldavad töö eesmäärke efektiivsemalt saavutada. Teenuse kirjeldus on põhjalik ja läbi mõeldud, lisaks on toodud omapoolseid ettepanekuid kaasamise ja laiapõhjalisema kommunikatsiooni osas. Samuti on tehtud dubleerivate tööloikude ärajätmise ettepanek ning metoodika osas konkreetseid ettepanekuid töö läbiviimise parendamiseks (asjakohaste mõjude sisustamine, hindamismetoodika täiendamine). Lisaks on rõhutatud inimkeskkonnaga seotud mõjude olulist rolli ja esitletavate materjalide kujunduse olulist rolli, toodud näiteid ja pakkujal on valmidus rakendada uudsemaid kaasamise viise.

2.14. Nimetatust nähtub, et hankija on detailselt ja selgelt välja toonud, et kolmanda isiku metoodiline lähenemine ja tegevused on väga põhjalikult lahti kirjutatud, selles on välja toodud töö koostamise põhimõtted, kommunikatsiooni toimumine, huvigruppide kaasamine jms, mis kogumis ületas hankija ootuseid. Kolmas isik on toonud välja lisalahendusi töö efektiivistamiseks. Hindamiskriteeriumi metoodika kirjelduse rakendamise sisulisema selgitusena on hankija välja toonud, et ka pakkumuses esitatud teenuse osutamise kirjeldus oli põhjalik ja läbimõeldud, toodud ettepanekuid kaasamise ja laiapõhjalisema kommunikatsiooni osas, tehtud ettepanekuid dubleerivate tööloikude ärajätmise osas ning muid metoodilisi parandusettepanekuid nagu näiteks asjakohaste mõjude sisustamine, hindamismetoodika täiendamine. Keskendutud on inimkeskkonnaga seotud mõjude olulisele rollile ja esitletavate materjalide kujundusele, toodud sellekohaseid erinevaid näiteid ning kinnitatud ka valmisolekut uudsemate kaasamise viiside rakendamiseks.

2.15. Nimetatuga on hankija esitanud väga põhjalikud faktilised asjaolud, milliseid hankija on kolmanda isiku pakkumuse osas hinnanud, sh toonud välja ka selle, millises osas on pidanud kolmanda isiku pakkumust suurepäraseks või „eelistatuks“. Kõik need detailid vastavad hindamiskriteeriumile, mille põhjal on tuvastatav, et hankija on igakülgset järginud hindamiskriteeriumites nõutut. Kõiki välja toodud asjaolusid on võimalik pakkumust kõrvutades kontrollida.

RASK.

- 2.16. Seega on põhjendamatu vaidlustaja ootus justkui oleks hankija pidanud põhjendustega veel detailsemalt avama pakkumuste sisusid. Nimetatuga oleks hankija asunud riivama pakkujate ärisaladuse kaitset ning käituma vastuoluliselt enda poolt kehtestatud vastavustingimusega, milles palus pakkujatel märkida ära pakkumustes ärisaladuse ulatuse. Kolmas isik toob siinkohal välja, et ka käesolevas vaidluses on vaidlustaja palunud lugeda ärisaladusega kaitstuks enda pakkumuse osad. Sellest tulenevalt ei oleks olnud mõeldav see, et põhjendustest nähtuksid veel detailsemalt pakkumuste sisud. Hankija on kokkuvõtlikult põhjendatud faktilisi puuduseid või vastupidi eeliseid esitatud pakkumustes. Kolmas isik leiab, et hankija ei ole oma tegevuses eksinud.
- 2.17. Kehtestatud hindamiskriteeriumid on võimaldanud järgitavalt ja objektiivselt pakkumuste hindamise (RKHKo 3-17-2718, p 22), kuid sellele vaatamata ei saa hindamisel kunagi täielikult välistada subjektiivsust (RKHKo 3-20-1198, p 18). Oluline on, et hankija otsus oleks järgitav. Seda nõuet on käesoleval juhul igakülselt hankija täitnud.
- 2.18. **Teiseks** on põhjendamatud ja ebaõiged vaidlustaja väited justki poleks kolmas isik enda pakkumuse esitamisel lähtunud LS ja KSH programmist ja riigihanke alusdokumentidest. Kolmas isik on pakkumuse koostamisel lähtunud LS ja KSH programmist ning riigihanke alusdokumentidest. Kuivõrd tehniline kirjeldus nägi ette võimaluse muudatusteks (*tehnilise kirjelduse p 3.14 ja 3.1.11*) ning ka hindamiskriteeriumid nägid ette võimaluse lisalahenduste pakkumiseks, siis kolmas isik sellist võimalust ka ära kasutas. Üksnes asjaolu, et vaidlustaja sellist võimalust oma pakkumuse esitamisel ei kasutanud, ei muuda kolmanda isiku pakkumust mittevastavaks või hankija otsuseid õigusvastaseks. Pakkumuse sisu eest vastutab vaidlustaja ise. Vaidlustajale pidi hindamismetoodikaga tutvumisel olema teada, milliseid detaile ja asjaolusid hankija pakkumustes võrdleb ja hindab ning millisel kujul ta soovib, et need oleksid esitatud. Kui vaidlustaja selliseid nõudeid järgida ei suutnud või mõistis neid hankijast erinevalt, on tegemist vaidlustaja enda kantava riisikoga, mitte etteheitega hankijale.
- 2.19. Kogumis ei ole õige vaidlustaja arusaam justkui oleksid LS ja KSH pärast nende kinnitamist muutumatud dokumendid. See ei vasta tegelikkusele. Vastupidi, LS ja KSH muutmine võib planeeringuprotsessis aset leida, kui esineb vajadus dokumentide kooskõlastamiseks reaalsete arengutega. Antud asjaolule viitab tegelikult ka vaidlustaja ise enda vaidlustuse punktis 10. Nimetatu on igati kooskõlas KeHJS ning PlanS-ga. Kas sellekohased ettepanekud ka päriselt ellu rakendatakse, selgubki alles lepingu täitmise raames koostöös hankijaga.
- 2.20. Ebaõiged ja oletuslikud on siinkohal veel vaidlustaja väited kolmanda isiku pakkumuses esitatud ettepanekutest dubleerivate tööloikude ärajätmise kohta. Kolmas isik ei ole teinud ühtegi ettepanekut LS või KSH ettenähtud toimingute ärajätmiseks nagu oletuslikult arvab vaidlustaja. Ebaõiged on seega kõik vaidlustaja väited sellest nagu oleks hankija seadnud eeliseks ettepanekute tegemist tehnilises kirjelduses esitatust kõrvalekaldumiseks. Üksnes asjaolu, et vaidlustaja ise oma pakkumust esitades ei esitanud asjaolusid, mida hankija oleks võrreldes teiste pakkumustega eelistena hinnanud, ei muuda hankija tegevust õigusvastaseks.
- 2.21. **Kolmandaks** on ebaõige vaidlustaja etteheide sellest, et teiste hindamiskriteeriumite osas ei ole hankija otsus kontrollitav. Riigikohus on selgitanud, et väga üldsõnalised põhjendused võivad olla vastuolus RHS § 117 lg-ga 1 ja § 47 lg 4 p-ga 3, vaidluse korral saab aga hankija otsuse põhjendusi kohtumenetluses täpsustada. Mida üldisemad on hindamiskriteeriumid ja -metoodika, seda aavam on hankija hindamisruum ning seda põhjalikumad peavad läbipaistvuse tagamiseks olema hinnete põhjendused. Kui RHAD-s kehtestatud hindamismetoodika sisaldab täpseid hinnete kirjeldusi, võivad need tagada piisava läbipaistvuse ka ilma hinnete hilisema põhjendamiseta (RKHKo 3-20-1198, p 21).
- 2.22. Kui vaadelda hindamiskriteeriume 2.2 ja 2.3, siis on hankija hindamismetoodikas sätestanud väga täpsed hinnete kirjeldused koos detailandmetega, mida hankija hindab. Eeltoodust ei saa pidada põhjendatuks vaidlustaja väiteid sellest, et hankija otsus oleks kontrollimatu. Vajadusel saab hankija enda otsuse põhjendusi ka käesolevas menetluses rohkem avada. Sealjuures on hankija igale pakkujale endale esitanud personaalsed otsuste põhjendused, milles on avanud konkreetsete hindamiskriteeriumite rakendamist. Kuivõrd sellised põhjendused sisaldavad aga paljuski detaile pakkumuse sisust, siis on hankija põhjendatult jätnud need põhjendused avamata konkurentide jaoks.
- 2.23. Teiste sõnadega ei ole eeltoodu ka määrav, sest hankijal ei ole kohustust avada detailselt kõiki hindamise asjaolusid, vaid hankija peab avalikustama eduka pakkumuse punktid ja muud edukat pakkumust iseloomustavad andmed, mis andsid edukale pakkumuse eelise teiste pakkuja pakkumusega võrreldes. Kuivõrd teenuse kvaliteedi osas oli eelise puhul määravaks just esimene hindamiskriteerium (teiste hindamiskriteeriumite osas on pakkumusi hinnatud sarnaselt), millise alusel tekkis pakkujate vahel punktierinevus 15 punkti, siis ongi hankija õiguspäraselt esitanud vaidlustajale andmed, mis andsid

RASK.

edukale pakkujale eeliste vaidlustaja pakkumusega võrreldes. Nagu eelnevalt viidatud, siis peab hankija otsuste avalikustamisel tagama ärisaladuse hoidmise ehk hindamise protokollis täisteksti ei pea olema ega tohikski üldjuhul olla kõigile pakkujatele avalik, eeldusel et hinnatakse ärisaladusega kaitstud aspekte (M. A. Simovart. Riigihangete seadus. Kommenteeritud väljaanne. Veebiversioon, § 117, p 16). Eeltoodust on hankija oma tegevuses käitunud õigusparaselt.

- 2.24. **Neljandaks** on ebaõige vaidlustaja viide hindamiskriteeriumi nr 2.4 põhjendamisel. Vaidlustaja on seisukohal, et kuivõrd vaidlustaja esitas riskianalüüsi koos riskide ning nende olulisuse hindamisega, siis on hankija hinnang põhjendamatu.
- 2.25. Kolmanda isiku hinnangul vaidlustaja eksib hindamiskriteeriumi mõistmisel. Hindamiskriteerium ei näe ette üksnes riskide ja nende olulisuse hinnangut, vaid veel hulgaliselt muid detaile, millest hankija hindamisel lähtus. Seega on vaidlustaja arusaam, et üksnes riskide ning nende olulisuse väljatoomine oleks pidanud vaidlustajale omistama maksimaalsed punktid, ei ole õige. Hankija on kolmanda isiku pakkumuse hindamise osas toonud välja, et kolmanda isiku poolt esitatud riskid on üldsõnalised, mis ei võimalda seega täpselt aru saada riski põhjustest ja olulisusest, näiteks ajakava nihkumisega seotud riskid ja mõjud. Põhjendus vastab hindamiskriteeriumi punktiskaalale 3. Tuvastatav ei ole hankija eksimus.
- 2.26. Järgnevalt käsitleb kolmas isik vaidlustaja poolt hindamiskriteeriumile „töö- ja pereelu ühildamine hankelepingu täitmisel“ esitatud etteheiteid.
- 2.27. Hindamiskriteeriumi „töö- ja pereelu ühildamine hankelepingu täitmisel“ heidab vaidlustaja hankijale ette seda, et hankija poolt otsuses esitatud põhjendused kopeerivad hindamiskriteeriumi põhjendusi ning vaidlustajal ei ole võimalik mõista seda, kuidas hankija otsused kujunesid, eriti olukorras, kus varasemas hankemenetluses sarnase kirjelduse esitamine on vaidlustajale sama kriteeriumi kohaldamisel toonud maksimumpunktid.
- 2.28. Kolmas isik vaidleb vaidlustaja seisukohtadele vastu ega pea neid põhjendatuks.
- 2.29. **Esiteks** ei ole kohane vaidlustaja argumentatsioon selle kohta, et kuivõrd vaidlustaja on varasemalt sarnase hindamiskriteeriumi rakendamisel saanud maksimaalsed punktid, siis pidi vaidlustaja ilmtingimata sama arvu punkte saama ka käesolevas hankes. Kolmanda isiku hinnangul ei ole võimalik erinevaid hankeid selliselt kõrvutada, eriti kui pakkumuse osaks olnud kirjeldused ei ole samad, vaid „sarnased“ nagu vaidlustaja ise viitab. Hankijal on igakordne õigus hinnata pakkumuste sisu kooskõlas kehtestatud hindamiskriteeriumitele ning riigihankemenetluse olemusele.
- 2.30. Lisaks on kolmas isik seisukohal, et kui vaidlustaja esitab korduvalt sama töö- ja pereelu ühildamise kirjeldust, siis ongi printsipiis tegemist Eestis üldiselt levinud töökorraldusega.
- 2.31. Nõustuda ei saa vaidlustaja väitega kahe esitletud hanke hindamiskriteeriumite samasusest, sest vaidlusalusel hankes nägid hindamiskriteeriumid punktis 1.4 ette, et pakkumusi võrreldakse omavahel ja hinnatakse vähemalt kolme sõltumatu hindaja poolt konsensuslikult. Vaidlustaja poolt varasemalt toimunud hankemenetlus sellist asjaolu ette ei näinud.
- 2.32. Eeltoodust lähtuvalt seega üksnes vaidlustaja oletus ja eeldus tema võimalikust edukusest või ootusest maksimaalsete hindepunktide saamiseks, ei tähenda seda, et hankija oleks eksinud.
- 2.33. **Teiseks** on meelevaldne vaidlustaja väide, et kolmanda isiku kirjeldused töö- ja pereelu ühildamisest ei seostu hindamiskriteeriumi nõuetega. Vastupidi, kolmas isik on pakkumuses põhjalikult avanud kirjeldust töö- ja pereelu ühildamisel, milline ei lähtu üldistest töökorralduslikest protsessidest ja võimalustest (nagu vaidlustaja kirjeldusest nähtub), vaid erinevalt tavapärastest võimalustest nagu seda on kaugtöö, paindlik tööaeg ja koosolekute toimumine veebiplatvormidel (hankija ei eksi, tegemist ongi tänapäeval üldlevinud võimalustega), on kolmanda isiku poolt töö- ja pereelu ühildamisel lähtutud mitte ühiskonnas pakutavatest tavapärastest standarditest, vaid iga isiku personaalsest profiilist ja tööst.
- 2.34. Õige on hankija viide, et paindlik tööaeg, veebikoosolekud ning kaugtöövõimalused on väärtused, milliseid pakuvad täna väga-väga suur hulk tööandjatest. Seega on tegemist pigem standardi, kui erakordse ühildamise kriteeriumiga.
- 2.35. Ebaõigeks tuleb pidada ka vaidlustaja seisukohta nagu oleks lapsehoolduspuhkusel oleva töötaja koolitamine tavapärane ning nendel puuduks seos töö- ja pereelu ühildamisega. Kolmandale isikule teadaolevalt ei ole tavapärane lapsehoolduspuhkusel viibivate töötajate koolitusvõimalus, seda on kinnitanud põhjendustes ka hankija. Kuivõrd aga töö- ja pereelu ühitamise osaks on ka tasakaalu säilitamine töövõimekuses, siis on tegemist igati relevantse temaatikaga. Riigihanke tulemusel sõlmitav hankeleping on oma olemuses mahukas ja pika kestvusega ning nõuab suurt meeskonda, kõrgetasemelisi

RASK.

oskuseid ja teadmisi. Järjepideva õppe aspekt võimaldab hoida kõigi meeskonnaliikmete pädevus kõrge ning tagada võimalus asendada ootamatutel juhtumitel meeskonna liikmeid ka lapsehoolduspuhkusel olevate või sealt naasvate spetsialistidega, kes ei jääks selliselt muuhulgas tööelu struktuuris tahaplaanile. Seega omab aspekt otsest mõju hankelepingu täitmisele.

- 2.36. Samalaadne mõju on ka vaba aja andmisel, millise tasustamise vältimine rahalise kompensatsioonina aitab otseselt hoida ära isikute läbipõlemise ja tagab meeskonnaliikmete taastumise ja puhkeaja ning selle läbi meeskonna pika-ajalise töövõime. Liigset väsimust ja ületöötamisest tekkivat ajapuudust on peetud üheks peamiseks töö- ja pereelu ühitamise takistuseks ka Tartu Ülikooli poolt läbiviidud uuringute kohaselt (<https://uhiskond.ut.ee/et/sisu/tooga-rahulolu-ja-selle-seos-too-ja-pereelu-uhitamisega>, K.Kasearu „Töö iseloomu ja perestruktuuri mõju töö- ja pereelu ühitamisel”) ning kolmanda isik on lähtunud eesmärgist sellised olukordi ennetada. Seega mida paremini suhtub tööandja pere ja tööelu tasakaalustamisse ning toetab seda omalt poolt, seda motiveeritumad on töötajad ja seda paremat tööd nad teevad.
- 2.37. Üksnes asjaolu, et vaidlustaja ise seda ei pidanud antud temaatikaid töö- ja pereelu ühildamisel asjakohaseks, ei väära hankija kaalutusõigust antud küsimuses ja ei muuda selle läbi hankija otsustusi õigusvastaseks.
- 2.38. **Kolmandaks** jääb kolmas isik ka siinkohal varasemalt viidatud praktika juurde, mille kohaselt kui RHAD-s kehtestatud hindamismetoodika sisaldab täpseid hinnete kirjeldusi, võivad need tagada piisava läbipaistvuse ka ilma hinnete hilisema põhjendamiseta (RKHKo 3-20-1198, p 21). Käesoleval juhul see nii ka oli, sealjuures on hankija kooskõlas hindamiskriteeriumiga põhjendanud oma otsustusi. Põhjendustega pakkumustes sisalduva ärisaladuse avamine ei ole hankija poolt võimalik ega lubatav. Lisaks on hankijatel praktika kohaselt lubatud vaidluse korral lubatud põhjendusi ka kohtumenetluses täpsustada.
- 2.39. **Kõike eeltoodut arvesse võttes ei ole hankija pakujate hindamisel eksinud. Ei ole tuvastatav, et hankija oleks mõnda pakujat eelistanud või sisustanud hindamiskriteeriume subjektiivselt. Eeltoodust tulenevalt tuleb vaidlustaja vaidlustus jätta tervikuna rahuldamata.**

3. MENETLUSLIKUD KÜSIMUSED

- 3.1. **Tähtaegsus.** VAKO määras 30.01.2024 kirjaga vaidlustusele vastamise tähtpäevaks 02.02.2024. Vastus on tähtaegne.
- 3.2. **Asja läbivaatamise viis.** Kolmas isik nõustub asja läbivaatamisega kirjalikus menetluses.
- 3.3. **Esindusõigus.** Vandeadvokaat Keidi Kõiv kinnitab käesolevaga esindusõiguse olemasolu.
- 3.4. **Esitamine.** Vastus on edastatud adressaadi e-postile vako@fin.ee.

Lugupidamisega

/digitaalselt allkirjastatud/

Keidi Kõiv

vandeadvokaat

Hendrikson & Ko lepinguline esindaja

